

KOMM. OG REG. DEP	
05 FEB 2004	
03/	3773 - 33
Artk.	405
Avd.	BB / BY / KFR

Til
Kommunal- og regionaldepartementet
Pb. 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 4. februar 2004
Vårt journalnr. 66/2003

Høring på NOU 2003:24 "Mer effektiv bygningslovgivning".

Vi viser til høringsbrev av 5. november 2003 (deres ref. 03/3773-1 KFR).

Plan- og bygningsloven (pbl) er et helt sentralt verktøy i kampen for å ta vare på norske kulturminner og kulturmiljøer. Hvordan denne loven er lagt opp er derfor et kulturminnepolitisk spørsmål av første klasse.

Fortidsminneforeningen har derfor noen synspunkter på hvordan lovverket bør forbedres, slik at det ivaretar hensynet til den materielle kulturarven på en bedre måte.

- Bygningslovutvalget ønsker en "mer logisk og ryddig" gruppering av byggesakene og peker særlig på dagens meldingsordning som tar utgangspunkt i byggverkets kategori. Dette støttes av Riksantikvaren som ønsker å erstatte meldingsordningen med et system hvor sårbarhet for miljøet, risikovurdering og allmenne interesser er styrende for hvor omfattende saksbehandlingen og kontrollen skal være. Riksantikvaren foreslår å erstatte dagens meldingsordninger med en ny tiltaksklasse hvor reglene for ansvar og kontroll ikke gjelder. Fortidsminneforeningen støtter dette opplegget og ønsker samtidig at dagens system med fritak for søknad og melding blir tatt opp til ny vurdering da mange slike saker har stor betydning for kulturminner.
- I forbindelse med dette signaliserer Bygningslovutvalget at flere av lovens bestemmelser bør gjøres gjeldende for driftsbygninger i landbruket. Fortidsminneforeningen ønsker å gå lengre enn dette. Vårt syn er at driftsbygningene i landbruket på være likestilt med andre bygningskategorier som loven favner i full utstrekning. Landbruksbygninger er en svært viktig kulturminnekategori i Norge, og bør nyte godt av det vern som pbl's generelle bestemmelser kan gi.
- Politidirektoratet mener at strafferammen for brudd på pbl bør økes til bøter og fengselsstraff i inntil 2 år ved særlig skjerpene omstendigheter. Fortidsminneforeningen mener at dette er riktig tenkt, tatt i betraktning at en svært

viktig andel av det formaliserte kulturminnevernet i Norge er hjemlet i pbl. Det må i sterkere grad straffe seg hvis man forgår seg mot bestemmelser i pbl, eller vern som er hjemlet i denne.

- Kulturminneloven fastsetter at kommunene plikter å sende alle søknader om riving eller vesentlig endring av ikke-fredet byggverk eller anlegg oppført før 1850 til kulturminnemyndighetene for uttalelse senest fire uker før søknaden avgjøres. Dette syndes det mye mot, noe vi får tro har sammenheng med at bestemmelsen er lite kjent. Dette kravet burde derfor gjentas i pbl, i den tro at dette ville utbre kunnskapen om det hos de som sitter å behandler aktuelle kulturminnesaker i kommunene.
- Pbl § 89 pålegger eier plikt til vedlikehold av bygninger, men vernehensyn faller utenfor hjemmelen til å gi eier pålegg om utbedring. Dette er svært uheldig. Fortidsminneforeningen mener derfor at pbl må endres slik at hjemmelen til å gi pålegg om vedlikehold og utbedring blir utvidet til også å gjelde alle bygninger- og kulturmiljøer som omfattes av offentlige planer for vern av kulturminneverdier.
- Det foregår en diskusjon om hvorvidt pbl skal stille strengere krav til eksisterende bebyggelse enn hva som er tilfelle i dag. Fortidsminneforeningen vil sterkt advare mot dette, og peke på at dette ville kunne føre til svært uheldige endringer i eldre bebyggelse som for alle praktiske formål er tilfredsstillende. Eldre hus må få lov til å bevare sin egenart!
- Fortidsminneforeningen mener at vernebestemmelsen i pbl's § 92 tredje ledd må styrkes. Dette må gjøres slik at bestemmelsen kan hindre riving av verneverdige bygninger på generelt grunnlag. Det bør være opp til tiltakshaver å bevise at riving er en bedre løsning sett i forhold til bærekrafts- og ressursaspektet. Videre må bestemmelsen gi kommunene mulighet til å hindre endringer som forringer kulturminners autenticitet, og endringer i en bygnings nære omgivelser som på en uheldig måte undergraver kulturminnets virkning i miljøet. En slik forsterket vernebestemmelse må løftes fram i pbl ved at den blir et sentralt punkt i en egen paragraf om verneverdige byggverk.

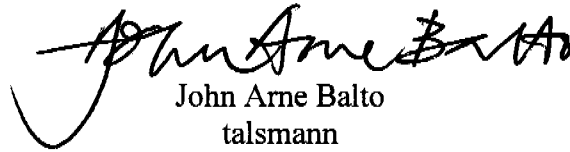
Forslag til endringer i pbl må reflektere en erkjennelse av at av halvparten av byggesøknadene når det gjelder bygninger handler om bestående byggverk. Slik vi leser NOU 2003:34, har dette i mindre grad preget Bygningslovutvalgets utredning. Denne skjevheten må rettes opp i det videre arbeidet med forbedringer av pbl.

Endelig vil Fortidsminneforeningen peke på at det er en ufravikelig forutsetning for en velfungerende kulturminneforvaltning med utgangspunkt i pbl at kommunene har nødvendig kulturminnefaglig kompetanse. Så er dessverre ikke tilfellet i det store flertall av våre kommuner i dag. Slik kompetanse kan bygges opp på mange måter: I større kommuner vil det være aktuelt å ansette egne spesialister, for andre kommuner kan det være aktuelt å gå inn i interkommunalt samarbeid om felles spesialister. Kjøp av private konsulenttjenester kan være et tredje alternativ.

I den forbindelse vil vi også nevne at kommunedelplaner for kulturminnevern er en viktig forutsetning for en god lokal kulturminneforvaltning. Fortidsminneforeningen mener derfor at det på generelt grunnlag må arbeides for at alle kommuner får en kvalitetssikret oversikt over sin kulturminnebestand. Staten bør videre kreve at alle kommuner utarbeider

kommunedelplan for vern av kulturminner og kulturmiljøer. Staten må gi et finansielt bidrag til kommuner som setter i gang slikt arbeid. Kravet staten må stille for å yte slikt tilskudd, er at planen blir en bindende kommunedelplan som ajourføres løpende, ikke en "temaplan".

Med vennlig hilsen
FORTIDSMINNEFORENINGEN

John Arne Balto
talsmann